יש בקרבנות פרק שני תמורה

מזז.

מסורת הש"ס

א) מגיגה נז:, ב) [מנחות קד. מנילה ב: יומא פ:], ג) [ל"ל להסן, ד) [ס"א מסה וכן הגירסא בילקוט פרשה בחקותין], ה) [עי' תוספות תענית ד. ד"ה שלשה כי משמע דלא כפרש"י דהכא ע"ש], ו) [שיטה יא: ע"ש], ז) ס"א דיקא נמי דכתיב כלב בן יפונה הקניזי ולא כתיב בן קנז ס"מ ל"ק וכן משמע מפרש"י], ח) [ל"ל עמי ופשית מרשה], ט) ל"ל ופשית מרשה], י) ל"ל עמי כי מרשה], כ) [הוריות יז:], ל) [ומתא ב. מיר כח: ל"ל מו. לקמן כח:], מ) [לעיל טו:], נ) [מגיגה סט: שתלי לומר שלא לסמוך ולכל לומר לסמוך], מ) ל"ל ופס"ו רס"ק וע' ל"ק], ע) [ומות ב.], פ) [עהרות פ"ח מ"ח], צ) [תרומות פ"ח מ"ח].

הגהות הב"ח

(א) גב' אמרו לפנים שלא אמר להם אלה המצות אמרן הנביא רשאי לחדש דבר מעתה אמר רב יהודה כל"ל ותיבות א"ל לא בשמים היא ל"ל לאלעזר שאל ליתא: (ב) שם ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' וגו' וכתיב בעוד שלשת ימים הכינו לכם צדה וגו' במתניתא תנא אלא ותיב: (ג) שם ולמה נקרא שמה עכסה אמר רבי יוחנן שכל הכוחות: (ד) שם אמר לה מי שכל רזי עולם עליונים ותחתונים שלו יקום ממנו מזונות יכלב בן קנז היא והכתיב כלב בן יפונה מאי יפונה: (ה) שם אמר רבא חורגיה דקנז הוא. דיקא נמי דכתיב בן יפונה הקניזי ולא כתיב בן קנז ש"מ: (ו) שם הריני הולך בנפיסי: (ז) שם ויבא אלהים כל"ל ותיבת לי נמתק: (ח) שם שפיכרה שנתה ואי: (ט) הש"ל ד"ה דכלב ליבא וכו' שיטתי הס"ד ותיבת נשתכחו נמתק: (י) ד"ה ותלמת וכו' לעקת הס"ד ותא"ל מ"ש שאין בו אלא תורה כלנד שהתורה נקראת מים ומתניתא לא וכו' חסס והרינו דכתיב קריית ספר הס"ד: (כ) ד"ה בן קנז וכו' כן קנז היה הס"ד והשתר נמתק ותא"ל מ"ה הילד: (ל) ד"ה ופשיתי וכו' לנלתי עצבי לומר:

רבינו גרשום

א"ר יוסף האי דקאמר מכאן ואילך היה בהו דופי. דופי (דחלוקה) [מחלוקת] קאמר דלא שמשו כל צרכן והיו חולקין זה על דברי זה ל"א דופי של סמיכה שחלקו על סמיכה כמו שמאי אומר (שלא) לסמוך הלל אומר שלא לסמוך: [כי איפליג יוסי בן יוענז] בסוף שניה. דבציר ליבא מדוב (הצרות) [הוקנה]: א"ל ליהושע שאל. ברוח"ק שיפרשם לך: א"ל לא בשמים היא [התורה] שכבר ניתנה לנו כולה (סיכון ישפ"א ואי"ד יפא"ש במתני' חנא יפל"ל) [סיכון. ישפ"ז. יהושע שמואל פנחס אלעזר. איבא דאמרי יפא"ש יהושע פנחס אלעזר שמואל יפל"ל יהושע פנחס אלעזר שמואל]: כלום הנחתיך. כלומר אין לי פטיקה. א"ל הקב"ה לומר לך אי אפשר. דלא בשפתים היא: ושל דקדוקי סופרים [חשבון דברים] כגון חמש עשרה נשים פוטרות. י"ג דברים נאמרו בגבלת ערף עגלה. ד"ה לא אשתו כעורה. שנדמית לו אשתו [נגנדה]. אחוה דכלב מן אימיה הוה עתניאל בן קנז דהוא הוה חורגיה דקנז ונקרא על שמו מפני שגידלו: [ותצנח הוי (כמו ותצעק)] [כגון ותצוות]: אדם שמגגנב מכל שובה כמסון: גולות מים. אדם יש בו דברי תורה שנמשלו כמים: אמר לה. כלב נתתי ליך אדם מי שרוי עליוני ותחתונים גלוים לו [כריב חכמתו] ולא די ליך ועוד מבקשה את [מכנו] מזונות. [בנפיסין (בר פיסי) לשאול. יע"ל [לשאול] לקבר [כמו] והנם ועפים ומתרגמינן נפיסין: [מיד ריבא ה' לו אשר שאל] כיוצא בדבר רש ואיש תכנים. רש זה שהוא רש כן התורה: ואיש תכנים זה ביגיני בתורה כגון שיודע ב' פרדים ובשעה שאמר לו רש לאיש חכנים לפרני חייב ללמדו ולעשות רצונו ללמדו כמו שעשה לו הקב"ה רצונו לעתניאל [דענהו] (דפנאו) דהבר ריבא אלהים את אשר שאל הריני כיוצא בדבר: ורי' יהודה הנשיא. מפרש רש ואיש חכנים לענין ממון וחייב לפרנסו ולעשות רצונו כמו שעשה כן מאיר עיני שניהם ה'. יתעשרו שניהם: [כיפור בעלים ושעיברה שנתה. לא לפרנו שלא יהא יכול לקיימן בצבור יכול נאמר דבצבור הן ולא יכולו למד פתוס הללו שכיפרו בעלים ושעיברה שנתה דלא ידענינן א' בצבור הן א' ביחיד הן מכפורש מוולד חטאת ותמורת חטאת ושמתו בעליה מה הללו ביחיד ולא בצבור אף הללו]:

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פ"ט מהל' יסודי התורה הלכה ח]:
כב ב ג ד מיי' פ"ד מהל' סנהדרין הלי ח:

תורה אור השלם

1. לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה: דברים ל יב
2. ודבר יי אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל:
שמות לג יא
3. ויהי אחרי מות משה עבד יי ויאמר יי אל יהושע בן נון משרת משה לאמר:
יהושע א א
4. וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב ויתן לו את עכסה בתו לאשה: יהושע טו יז
5. ויהי בבואה ותסיתהו לשאול מאת אביה שדה ותצנח מעל החמור ויאמר לה כלב מה לך:
יהושע טו יח
6. ותאמר תנה לי ברכה כי ארץ הנגב נתתני ונתתה לי גלת מים ויתן לה את גלת עליות ואת גלת תחתיות:
יהושע טו יט
7. וכלב בן חצרון הוליד את עזובה אשה ואת יריעות ואלה בניה ישר ושובב וארדון:
דברי הימים א ב יח
8. ויקרא יעבץ לאלהי ישראל לאמר אם ברך תברכני והרבית את גבולי והיה ידך עמי ועשית מרעה לבלתי עצבי לומר לא יעצבני: [ב] שם כי תוליגנו כי. [ג] שם לעמתו כי עד ולא עד בכלל: [ד] שם יעקב ממנו. ל"ל ממני: [ה] שם בן תלגון כי. דלדקינן דסמוכה (יב ל) ישר ושובב אלמא אותו כלב הוא שמרגל בתרגלים: [ו] שם חורגיה כי. נרש"י דקנז הוא דיקא נמי דכתיב הקניזי ש"מ וכ"ה בסוטה: [ז] שם תנא הוא כי. דכתיב בדוחתא (ל"ה ל' כ') ומסקינא דסופרים יושבי יעבץ כי הקינים כי דכתיב בסופרים ל' ובני קני כי דלך כי ש"מ דהוא עתניאל דכתיב בפסוק שלחריו ולך יהודים כי וקלב הוא עתניאל: [ח] רש"י ד"ה בן קנז. דכתיב בדוחתא כי. ל"ג ובתיה הגמ' דאומר כלב הוא דכתיב בקרא בהגיה (ישפא טו) ולכלב בן יפונה ראמר כלב כי: [ט] ד"ה ופשיתי לי ל"ג: [מ] ד"ה ופיס כי. אינו יכול להולמו: [י] ד"ה עיסה שניסס ל"ל סולם: [א] ד"ה מפורש. ותמורתו ל"ל ותמורה:

הגהות הגר"א

[א] גב' דופי של כי. וכתי דקתמרינן לעיל אם רבי משמעון כי. היו מסכימים לדברי המחוכין: [ב] שם כי תיליגנו כי. וכ"ה דקתמרינן עד שמת כי עד ולא עד בכלל: [ג] שם יעקב ממנו. ל"ל ממני: [ד] שם בן תלגון כי. דלדקינן דסוטה (יב ל) ישר ושובב אלמא אותו כלב הוא שמרגל בתרגלים: [ה] שם חורגיה כי. נרש"י דקנז הוא דיקא נמי דכתיב הקניזי ש"מ וכ"ה בסוטה: [ו] שם תנא הוא כי. דכתיב בדוחתא (ל"ה ל' כ') ומסקינא דסופרים יושבי יעבץ כי הקינים כי דכתיב בסופרים ל' ובני קני כי דלך כי ש"מ דהוא עתניאל דכתיב בפסוק שלחריו ולך יהודים כי וקלב הוא עתניאל: [ז] רש"י ד"ה בן קנז. דכתיב בדוחתא כי. ל"ג ובתיה הגמ' דאומר כלב הוא דכתיב בקרא בהגיה (ישפא טו) ולכלב בן יפונה ראמר כלב כי: [ח] ד"ה ופשיתי לי ל"ג: [מ] ד"ה ופיס כי. אינו יכול להולמו: [י] ד"ה עיסה שניסס ל"ל סולם: [א] ד"ה מפורש. ותמורתו ל"ל ותמורה:

מוסף רש"י

לומר לך אי אפשר. גמ יהושע ושמל ל"ל הקב"ה משה עכדי מת והתורה על שמו נקראת. לומר לך אי אפשר יהושע א ב.

דופי של סמיכה. דעד יוסף בן יועזר לא נחלקו בסמיכה ולא כשום דבר שעדיין לא נתמעטו הלב. ולהכי נקט סמיכה דהיא היתה מחלוקת דאשונה שנחלקו בו חכמים מעולם ומיוסף בן יועזר ואילך היה בהן דופי של סמיכה שנחלקו בסמיכת שלמים ביום טוב כדאמרי' בחגיגה (דף יח.) שמלו אומר לסמוך והלל אומר שלא לסמוך[ז]: **והא יוסף גופיה איפליג.** כיה בתמכת חגיגה (שם): **דבלר ליבא.** שנתמעטו הלב בשוף שנתיו[ח]

[ט] **נשתכחה בימי אבלו של משה.** אם מתה אם רועה היא מאותם הלכות. [י] יפ"ש[מ] יהושע שאלו תחלה ואחריו שמואל ואחריו פנחס ואחריו אלעזר. יפ"ש יהושע אלעזר פנחס שמואל. יפל"ל יהושע פנחס אלעזר שמואל: **ונשתכחו ממנו.** מיהושע כעון שגרם להחלים לעמו של משה שנגנעו משה על יהושע [י] נעלמו שהיה גדול כמותו: **לסרגו.** עד שיאמר להם: **קלין וחמורין.** מדרשי ק"ו: **רקדוקי סופרים.** מפרש נשקלים (פ"ה ה"ל) שעשו התורה ספירות ספירות כגון ע"ו נשים פוטרות צרותיהן[ט] י"ג דברים נאמרו בגבלת עוף טהור[י] ממשה לא יתרומו[כ] שגירפו הדברים ומנגאום יחד שלא ישתכחו ומאותן דקדוקין שעדיין לא נירפום נשתכחו בימי אבלו של **עכלו ראשו.** [ל] לקרית ספר לכתם: **כוסם על אשסו.** מתוך יופיה: **ופלגה.** לשון לוותה לועקת: [מ] **[אלא פורס כלבד.** שהתורה נקראת מים] ועתניאל לא היה עשיר אלא מכס: **מנוגב.** מרב ויבש מכל טוב: **גולוס מים.** התורה כלומר אדם שהתורה גלויה לו: **יבקש**

אמר רב יוסף דופי [א] של סמיכה [ב] קתני והא יוסף בן יועזר גופיה מיפליג פליג [ג]בסמיכה [ד] כי איפליג בה בסוף שניה דבצר ליבא גופא אמר רב יהודה אמר שמואל שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה אמרו לו ליהושע שאל א"ל [ה]לא בשמים היא אמרו לו לשמואל שאל אמר להם אלה המצות [ו]שאין הנביא רשאי לחדש דבר מעתה אמר ר' יצחק נפחא אף חטאת [ז] שמתו בעליה נשתכחה בימי אבלו של משה אמרו לפנחס שאל אמר [ח] [ט]ליה לא בשמים היא [י] א"ל לאלעזר שאל אמר להם אלה המצות [יא]שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה [יב] אמר רב יהודה אמר רב בשעה שנפטר משה רבינו לגן עדן אמר לו ליהושע שאל ממני כל ספיקות שיש לך אמר לו רבי כלום הנחתיך שעה אחת והלכתי למקום אחר לא כך כתבת בי [1]ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל מיד תשש כחו של [ו] [ז]יהושע ונשתכחו ממנו שלש מאות הלכות ונולדו לו שבע מאות ספיקות ועמדו כל ישראל להרגו אמר לו הקב"ה לומר לך אי אפשר לך וטורדן במלחמה שנאמר [3]ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' וגו' [כ] [ו] במתניתין תנא אלף ושבע מאות קלין וחמורין וגזירות שוות ודקדוקי סופרים נשתכחו בימי אבלו של משה אמר רבי אבהו

אעפ"כ החזירן עתניאל בן קנז מתוך פלפולו שנאמר [4]וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב (הקטן ממנו)[ויתן לו את עכסה בתו לאשה] ולמה נקרא שמה עכסה [ג מ] [כ] שכל הרואה אותה כועס על אשתו [5]ויהי בבואה ותסיתהו לשאול מאת אביה שדה ותצנח מעל החמור מאי ותצנח אמר רבא א"ר יצחק אמרה לו מה חמור זה כיון שאין לו מאכל באבוסו מיד צועק כך אשה כיון שאין לה תבואה בתוך ביתה מיד צועקת [מ] [6]ותאמר תנה לי ברכה כי ארץ הנגב נתתני בית שמנוגב מכל טובה ונתתה לי גולות מים אדם שאין בו אלא תורה בלבד ויתן לה כלב את גולות עליות ואת גולות תחתיות אמר לה מי [ד] [ו] שדר עליונים ותחתונים יבקש [נ] ממנו מזונות וכלב בן קנז הוא והלא כלב בן יפונה הוא[ה] מאי יפונה שפנה מעצה מרגלים ואכתי בן קנז הוא [ו] בן חצרון הוא דכתיב [7]וכלב בן חצרון הוליד את עזובה אמר רבא [מ] [ה] חורגיה דקנז הוא [ח] [ז] תנא [ו] הוא עתניאל הוא יעבץ [ח] ומה שמו יהודה אחי שמעון שמו עתניאל שענאו אל יעבץ שיעץ וריבץ תורה בישראל ומגלן שענאו אל דכתיב [ט] [8]ויקרא יעבץ לאלהי ישראל לאמר אם ברך תברכני והרבית את גבולי והיתה ידך [י] [ט](עמדי ועשה מרעתי) לבלתי עצבי ויבא אלהים את אשר שאל אם ברך תברכני בתורה והרבית את גבולי בתלמידים והיתה ידך [יא] עמדי שלא ישתכח תלמודי מלבי [ט]ועשה מרעתי שיזדמנו לי ריעים במותי לבלתי עצבי שלא ישגבני יצה"ר מלשנות [יא] אם אתה עושה כן מוטב ואם לאו הריני הולך [ו] לנסיסי לשאול מיד ויבא אלהים את אשר שאל כיוצא בדבר אתה אומר [יב]רש ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם ה' בשעה שהתלמיד הולך אצל רבו ואומר לו למדני תורה אם מלמדו מאיר עיני שניהם ה' ואם לאו [10]עשיר ורש נפגשו עושה כולם ה' מי שעשאו חכם לזה עושה אותו חכם ומי שעשאו עשיר לזה עושה אותו עני עני לזה עושה אותו עשיר: אר"ש מה מצינו כו': [יא] ת"ר[כ] רבי שמעון אומר חמש חטאות מתות ולד חטאת ותמורת חטאת[ל] וחטאת שמתו בעליה וחטאת [כ] שכפרו בעליה וחטאת שעיברה שנתה [מ] [2]אי אתה יכול לומר ולד חטאת בציבור לפי שאין חטאת נקבה בציבור [3]אי אתה יכול לומר תמורת חטאת בציבור לפי שאין ציבור עושין תמורה [4]אי אתה יכול לומר חטאת שמתו בעליה בציבור לפי[מ] שאין הציבור מתים [כא] שכיפרו בעליה ושעיברה שנתה לא [כב] מצינו יכול יהו נוהגות בין ביחיד בין בציבור אמרת ילמד (אדם) סתום [נג] ממפורש מה מפורש ביחיד [יד] ולא בצבור אף בשכיפרו בעליה ושעיברה שנתה ביחיד דברים אמורים ולא בציבור

וכי

[ט] סמיכה. ס"א חלוקה והני נמי איפליג יוסף בן יועזר שלא לסמוך יוסי בן יוחנן אמר לסמוך הני בחדא מילתא ובס"ף שניהן מכאן ואילך היה בהו דופי. דופי של חלוקה והא היא כלומר שנחלקו בשום רבר: [ג] שמתו. ס"א שנתכפרו: [ד] אמר להם תיכת ליה נמחק: [ה] היא ולא מעבר לים היא א"ל: [ו] פעתה. סימן ישפ"א ראיכא דאמרי יאפ"ש במתני' חנא יפל"ל ס"א ישפ"ז יוד"ש: [ז] של משה תיבת יהושע נמחק: [ח] וגו' הכינו לכם צידה: [ט] עכסה אמר רבי יוחנן שכל: [י] צועקת שנאמר ויאמר לה אביה מה לך ותאמר: [יא] מי שכל רזי עליונים ותחתונים גלוים לו יבקש ממני מזונות: [יב] דקנז הוא דיקא נמי דכתיב כלב בן קנז תנא: [יג] יעבץ עתניאל שענאו אל יעבץ שיעץ וריבץ תורי בישראל ומה שמו יהודה אחי שמעון שמו ומגל"ל: [יג] ויקרא. עי' במכילתא בס' יתרו פי

[א] נמי' דופי של כי. וכתי דקתמרינן לעיל אם רבי משמעון כי. היו מסכימים לדברי המחוכין: [ב] שם כי תיליגנו כי. וכ"ה דקתמרינן עד שמת כי עד ולא עד בכלל: [ג] שם יעקב ממנו. ל"ל ממני: [ד] שם בן תלגון כי. דלדקינן דסוטה (יב ל) ישר ושובב אלמא אותו כלב הוא שמרגל בתרגלים: [ה] שם חורגיה כי. נרש"י דקנז הוא דיקא נמי דכתיב הקניזי ש"מ וכ"ה בסוטה: [ו] שם תנא הוא כי. דכתיב בדוחתא (ל"ה ל' כ') ומסקינא דסופרים יושבי יעבץ כי הקינים כי דכתיב בסופרים ל' ובני קני כי דלך כי ש"מ דהוא עתניאל דכתיב בפסוק שלחריו ולך יהודים כי וקלב הוא עתניאל: [ז] רש"י ד"ה בן קנז. דכתיב בדוחתא כי. ל"ג ובתיה הגמ' דאומר כלב הוא דכתיב בקרא בהגיה (ישפא טו) ולכלב בן יפונה ראמר כלב כי: [ח] ד"ה ופשיתי לי ל"ג: [מ] ד"ה ופיס כי. אינו יכול להולמו: [י] ד"ה עיסה שניסס ל"ל סולם: [א] ד"ה מפורש. ותמורתו ל"ל ותמורה:

שיטה מקובצת

שניה: יד] ידך עמי ועשית מרעה לבלתי: טו] ידך עמי שלא כי מלבי ועשית מרעה ובס"ף שניהן מכאן ואילך היה בהו דופי. דופי של חלוקה והא היא כלומר שנחלקו בשום רבר: [ג] אמר להם תיכת ליה נמחק: [ד] היא ולא מעבר לים היא א"ל: [ה] פעתה. סימן ישפ"א ראיכא דאמרי יאפ"ש במתני' חנא יפל"ל ס"א ישפ"ז יוד"ש: [ו] של משה תיבת יהושע נמחק: [ז] וגו' הכינו לכם צידה: [ח] עכסה אמר רבי יוחנן שכל: [ט] צועקת שנאמר ויאמר לה אביה מה לך ותאמר: [י] מי שכל רזי עליונים ותחתונים גלוים לו יבקש ממני מזונות: [יא] דקנז הוא דיקא נמי דכתיב כלב בן קנז תנא: [יב] יעבץ עתניאל שענאו אל יעבץ שיעץ וריבץ תורי בישראל ומה שמו יהודה אחי שמעון שמו ומגל"ל: [יג] ויקרא. עי' במכילתא בס' יתרו פי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com